

kezében levő új Európa ezt a hitet köszöni Nietzschének, de tudja már azt is, amit Nietzsche még nem tudott, vagy nem akart tudni, hogy a hatalom eszköz, s a legalitásból a moralitásba, a természetes embertől a szellemi emberhez kell vezetnie.

BERKY IMRE

Gazdasági kérdések Délkelet-Európában.

Az új Európa egyik legfontosabb kérdése a Balkán-félsziget megnyugtató rendezése. Az idevágó problémák egyik csoportja merően gazdasági jellegű. A termőföldben és természeti kincsekben gazdag félsziget lakossága szegény, termelésük az önellátásnak is csak az alsó fokán elegendő, kivitelről alig lehet szó. Megdöbbenő hiány mutatkozik mezőgazdasági gépekben és eszközökben. A termelés fokozása, a jólét emelése pedig elsősorban az eszközök számától és a szaktudás színvonalának emelésétől függ. Horvátországban például a viszonylag legjobban művelt területen is hét (7) parasztgazdaságra mindössze négy (4) eke jut. Az ország más részén két-három parasztgazdaságra alig jut egy eke. A tulajdonképpeni Romániában még mindig a régi faeke használatos. Csak kevés vaseke áll a művelés szolgálatában; 1937-ben 4.3 millió kiscgazdaságra 2.3 millió eke jutott az ország egész területét figyelembe véve. Szerbiában és Bulgáriában sem lényegesen jobb a helyzet. Albánia földművelését az olaszok nagy ütemben fejlesztik. A Balkánon nincs olyan állam, amelynek ipara elég erős lenne ahhoz, hogy a fejlődés szükségleteit kielégítse. A félsziget szomszédságában azonban Magyarország, Németország

és Olaszország képes elegendő mezőgazdasági eszközt és gépet gyártani, sőt mind a három kivitelre dolgozik. Horvátország, Bulgária, Románia és Németország között 1942. őszén szerződés jött létre, melynek értelmében Németország fokozatosan felszereli a nevezett államokat megfelelő mezőgazdasági gépekkel és eszközökkel.

Magyarország ipari termelésének szinte az egészét jelenleg a belső szükségletek és a hadiipar fejlesztése veszik igénybe. Különösen a visszacsatolt területek gazdasági kiépítése jelent nagy tételt iparunk számára. A magyar ipar óriási fejlődését szemlélteti, hogy pl. 1938-ban a gyáripari munkások által teljesített munkórak száma a hétszázmillió körül volt, az elmúlt évben pedig egy milliárdot is túlhaladta. Az ipari termelésünk értéke 1940-ben négy és fél milliárd pengő volt, 1942-ben meghaladta Nagymagyarország legnagyobb évi széntermelését. A mezőgazdasági termelésünk színvonala is jelentékenyen emelkedik. A mezőgazdasági gépgyártás és a mezőgazdasági ipar fejlődése szinte fokmérője az őstermelés általános emelkedésének. A háború után, amikor a magyar hadiipar is a polgári termelés szolgálatába állhat, nekünk is jelentékeny részünk lesz majd a szomszédos agrár-államok ipari ellátásában. Mezőgazdaságunk is jó úton halad. Parasztságunk magasabb szellemi színvonala képesít bennünket arra, hogy a több tudást, gondot és eszközt igénylő ipari növénytermelés felé fejlődjünk. A minőségi termelés, valamint a természeti viszonyainkhoz szabott optimális gazdálkodás azonban a fejlődés emelkedőjén még hosszú utat jelent számunkra. E téren még igen sok a tennivalónk!

A földművelés színvonalának emelése végett a bolgár szakminisztérium dolgozott ki rendkívül figyelemre méltó tervezetet. A bolgár kormány elhatározta, hogy a jobb terméseredmények, valamint a földművelakosság szaktudásának emelése végett filmes oktatást fog a falvakban bevezetni. Már készülnek a filftervezetek, melyek bemutatják, hogyan kell a földet jól megmunkálni, nagyobb terméseredményt kihozni. Még más filmeket is terveznek, melyek a falusi lakosság szellemi színvonalának emelését fogják eredményezni. Németországban már vannak ilyen filmek és ezeket a bolgárok rendelkezésére fogja bocsátani, valamint segédkezet nyújt az új filmek elkészítésénél is. Mondanom sem kell, hogy a német szellem és a német ipar terjesztésére keresve se találhattak volna kedvezőbb körülményeket.

A mezőgazdasági propaganda-filmeknek külön osztálya lesz a bolgár földművelésügyi minisztériumban. Ehhez az osztályhoz szakemberek nyerne majd beosztást, kik a filmeket kísérik, bevezető előadást tartanak, megmagyarázzák a filmet s végül a földművesek rendelkezésére állnak tanácsadás terén. Vidékenként megszervezik a filmek bemutatását, munkaprogramot adnak minden egyes vidéknek saját természeti és termelési feltételei szerint. Minden falu egy mezőgazdasági napot fog rendezni, melynek programját a falu olvasóköre, mezőgazdasági egyesülete és szövetkezete együttesen vállalja. A bol-

gár kormányzat jól tudja, milyen gyümölcsöző lesz a terve.

Bulgáriában 1900 óta százhoz viszonyítva, a mezőgazdasági népesség 159-re, a városi pedig 176-ra duzzadt. A falu népe tehát itt is megindult a város felé, hol az alsó néprétegeket duzzasztja fel és a nincstelenek számát növeli. Ez nem kívánatos az állam számára. A földművelés azonban a legtöbb helyen annyira kezdetleges, hogy a falu népe nem képes saját keretein belül lélekszámban tovább gyarapodni. Mielőtt azonban a veszedelmes falusi egyke elharapózna, igyekeznek a falu eltartóképességét fokozni. A régi Bulgáriát tekintve a mezőgazdasági termőtalaj egy négyzetkilométerére száztizenhat mezőgazdasági kereső és eltartott jut. Ez a szám oly nagy, hogy valóban sürgős beavatkozásra van szükség. Ha a termés színvonalát fokozzák, megnő a termelés mennyisége is. Így remélhetőleg a falusi lakosság városba özönlése is kisebb méretű lesz, mert a magasabb mezőgazdasági színvonal tartásához több munkáskézre lesz szükség. A cél érdekében a kormány az utóbbi években több mezőgazdasági iskolát és számos gépkezelő tanfolyamot szervezett meg. Mi magyarok már félig iparos, és csak félig agrár-állam vagyunk, de a bolgárok kimondottan agrárállamot alkotnak. A parasztságunk azonban szintén küzd a föld eltartó erejével, s a falusi egyke főoka nálunk is a földhiányban és a földéhségben rejlik. A bolgár példa igen figyelemreméltó!

SZABÓ PÁL ZOLTÁN